

DOI <https://doi.org/10.32405/2308-8885-2020-2-26-30>

УДК [- 043.83:(084.1)]:- 035.83.75]-057.874:7.022.82

Антонюк Володимир Іванович,

учитель образотворчого мистецтва, ліцей № 9, м. Мелітополь, Запорізька обл.,
Україна, antonukvi09@gmail.com

СТВОРЕННЯ ЗОБРАЖЕННЯ В ТЕХНІЦІ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ ШКОЛЯРАМИ В ХУДОЖНІХ СТУДІЯХ

У статті розкривається художньо-педагогічний досвід автора в роботі з учнями початкової і основної школи зі створення робіт у техніці олійного живопису на базі художньої студії при закладі загальної середньої освіти. Розглянуто художні матеріали, необхідні художникові-початківцю для виконання живописних композицій олійними фарбами, особливості роботи з ними. Представлено кілька способів виконання зображень олійними фарбами школярами за умови педагогічного супроводу керівника гуртка: одношарового зображення – методом «а la prima» (молодші школярі), багатошарового зображення (учні основної і старшої школи).

Ключові слова: олійний живопис, метод «а la prima», спосіб багатошарового зображення, вихованці, художні студії.

Сучасні школярі живуть у світі, наповненому мистецтвом, що дарує їм розмаїття вражень. На сторінках підручників бачать ілюстрації та репродукції творів відомих художників, до їхньої уваги – експозиції художніх музеїв у містах або у віртуальному просторі картинних галерей, де глядачеві-початківцю пропонують аудіогіди, віртуальні екскурсії, квести й ігри. Однак значно більше зачаровує перегляд художніх творів «наживо», особливо картин, створених у техніці олійного живопису. Враження від них бувають настільки сильними, що спонукають узятися за пензлі, а якщо дитина вже навчається в художній студії, – то спробувати «малювати так, як малюють видатні митці».

Важливо підтримати дітей у цьому прагненні й ознайомити їх із технікою

малювання олійними фарбами. Проте на першому, підготовчому, етапі необхідно навчити їх малювати гуашшю, щоб вони отримали навички писання великих кольорних відношень розбавленими фарбами та пастозно (майже без води); відпрацювали прийоми роботи з мастихіном, яким можна густо наносити фарбу, передаючи рельєф предмета, «ліпити», вдаючись, «відрізати» фарбу (як стекою під час роботи з пластиліном); знали: якщо їх не влаштовує кольорний тон, вони можуть знімати мастихіном фарбу та наносити новий тон; освоїли одношаровий метод роботи у техніці олійного живопису – «а la prima» (робота «по вологому»), – його слід відпрацьовувати не тільки аквареллю, а обов'язково і гуашевими фарбами). За такої підготовки школярам психологічно комфортно переходити до малювання олією.

Наш педагогічний досвід учителя образотворчого мистецтва і керівника художнього гуртка в закладі загальної середньої освіти свідчить: ознайомлювати учнів з прийомами малювання олійними фарбами можливо вже навіть у початковій школі (одночасно з навчання основ живопису гуашевими фарбами), адже у 6–7-річних дітей відсутній страх перед «дорослими фарбами», тоді як учні 5–7 класів бояться не впоратися, порівнюють свою недосконалу роботу з роботами однокласників і творами митців, комплексують і навіть припиняють навчання.

Звернемося до стану навчання олійного живопису у вітчизняній освітній практиці та окреслимо окремий зарубіжний досвід. У закладах загальної середньої освіти (далі ЗЗСО) в Україні на уроках мистецтва не викладають навіть азів олійного живопису через специфіку роботи з цим художнім матеріалом, його вартість, необхідність спеціальних умов. Навчання олійного живопису відбувається переважно в образотворчих студіях та гуртках на базі ЗЗСО, художніх школах, палацах творчості дітей і юнацтва з дванадцяти років (5–6 класи).

Проте в інших країнах малювання олійними фарбами – це заняття не тільки для старших дітей і дорослих, а й для молодших школярів і навіть дошкільників. Так, цікавий досвід демонструє художня школа м. Реховота (Ізраїль), де викладачі працюють за програмою, розробленою як культурологічна модель розвитку класичного європейського мистецтва. Перші три етапи занять (підготовчі) з дітьми 3–8 років формують у них відчуття форми, кольору, знайомлять з основами композиції, техніки живопису, рисунка, ліплення. Згодом ці навички допоможуть учням від 8 до 14 років з 8–14 років освоювати такі жанри, як натюрморт, пейзаж, живописне зображення природи, працювати в техніці живопису олією одночасно з іншими техніками [12].

Різні аспекти навчання олійного живопису досліджуються науковцями і практиками. Окрім історичної ретроспективи розвитку цієї техніки – від епохи Відродження до сучасності [3], дослідники зосереджуються на вивченні

прийомів олійного письма у підготовці студентів профільних вузів – (Музика О. Я. [7, с. 58–60], Малицька О. В. [6, с. 154], Стась М. І. [10, с. 4–5], Белкіна О. І. [11] та ін.

Попри наявність посібників з олійного живопису з конкретними порадами, що розкривають усю його складність [7, с.33; 10, с.163; 11, с. 5], методика й рекомендації вчителям з навчання цієї техніки дітей, адаптовані до їхніх можливостей, відсутні. Між тим, Демченко І. І., Пічкур М. О., Близнюк Т. О. [4, с. 7] наголошують на важливості опанування учнями різних технік малювання вже в початковій ланці школі для подальшого засвоєння в середніх та старших класах. Тож **метою статті** є надання методичних рекомендацій учителям образотворчого мистецтва, керівникам гуртів і студій щодо проведення занять з учнями початкової і основної школи з малювання олійними фарбами; опис окремих прийомів малювання олією в підготовці тематичної роботи учнями.

Дана стаття є продовженням попередніх публікацій [1; 2], де представлено логіку побудови освітнього процесу в образотворчій студії під нашим керівництвом з метою поступового опанування вихованцями художніх технік для творчого розвитку (основним показником якого стають їхні роботи): на початковому етапі молодші школярі малюють сухою пастеллю, потім переходять до кольорових олівців, гуашевих, акрилових та олійних фарб із поступовим засвоєнням прийомів роботи акварельними фарбами; останній рік навчання в студії рекомендуємо присвятити тільки акварелі як одній з найважливіших художніх технік малювання.

На початку роботи з молодшими школярами важливим вважаємо вивчення якостей кольорів, виконання вправ на змішування кольорів і отримання різних кольорів та їх відтінків для того, щоб відійти від усталеного бачення кольорів (сонце – жовте, небо – блакитне, трава – зелена і тощо). Тобто: слід знайомити молодших школярів з різноколірністю предметів, утвореної великою кількістю півтонів, відтінків, а також – з такими поняттями, як поблиск,

тінь, півтінь, рефлекс. Якщо не навчити таких понять у молодшому шкільному віці, то учні виконуватимуть свої малюнки локальними кольорами.

Опанування прийомів зображення учнями, за нашим досвідом, краще відбувається в техніці сухої пастелі (пальцеграфія): вправи на змішування кольорів під час виконання малюнка дозволяють отримувати похідні кольори та різні відтінки. Після опанування частини прийомів техніки сухої пастелі проводять вправи на змішування кольорів гуашевих і вже потім – акварельних фарб. За такого педагогічного супроводу молодші школярі стають підготовленими до малювання олійними фарбами.

Підготовка художніх матеріалів та інструментів. Початківцю будуть потрібні *олійні фарби* бренду «Невская палитра»: набір художніх олійних фарб «Сонет», «Ладога» – 12 кольорів у тубах місткістю 12–46 мл або набори олійних фарб Van Pure oil 12 кольорів у тубах місткістю 12–46 мл.

Полотно, яке варто взяти початківцю, повинно бути не меншим за формат А3 (30х40) або й більшим, оскільки в молодших школярів працює рука від плеча, а не долоня, і вимальовувати маленькі, дрібні деталі їм важко. Для початкових робіт слід використовувати дешевші полотна на картоні.

Найбільш вживані для роботи – щетинні *пензлі*. Пензлі у формі лопаток застосовують для покриття великих площин (зокрема, малювання неба, тла, драперій); круглі пензлі – для тушування і моделювання. Білячі пензлі гострокінцевої форми використовують для виписування деталей зображення. Після закінчення роботи пензлі промивають розчинником № 2, а потім теплою водою з милом. Чисті пензлі загортають у м'який папір, щоб вони зберігали потрібну форму.

Використовують також *мастихін* – спеціальний металевий інструмент у вигляді еластичної лопатки. Він дає можливість змішувати фарби і на палітрі, і на полотні, зберігаючи при цьому чистоту колірної суміші; очищувати палітру від засохлої фарби, знімати ще не засохлий колірний шар, коли робота потребує виправлення.

Для роботи потрібна також *палітра*: дерев'яна, пластикова (одноразова пластмасова тарілکا). Розташовувати фарби на палітрі треба починати з лівого нижнього кута; середина палітри повинна залишатися вільною для складання сумішей.

Для розрідження фарб застосовуються розріджувачі, лаки й олії.

Розріджувачі: очищений скипидар (продається у художніх салонах як розріджувач № 4); уайт-спірит (продається як розріджувач № 2); терпентинний скипидар (продається як розріджувач № 3); розріджувач № 1 (суміш із рівних частин скипидару і уайт-спіриту) застосовується для роботи рельєфними пастами.

Олії: група жирних олій, що висихають; здебільшого використовують лляну та горіхову олії. Лляна олія застосовується і як сполучник, і як розчинник; її додають за необхідності в розріджувач № 2 або поєднують розріджувач № 4, лак і олію. Оскільки усі розріджувачі мають запах (хоч на етикетках є помітки: «без запаху» або «деароматизований») і можуть викликати небезпечні алергічні реакції, у студії, де навчаються діти, використовуємо як розчинник **лляну олію**. Завдяки тому, що лляна олія до утворення не поверхні плівки підсихає за 6 днів, є можливість упродовж цього часу вільно «вмазувати» в сиру фарбу інші фарби і завершити роботу.

Лаки: розріджуючи фарби, сприяють рівномірному їх просиханню на всю глибину фарбового шару, зменшують його тьмяніння і розтріскування, посилюють прозорість фарб, зчеплення фарбових шарів із ґрунтом і між собою. Коли гуртківці пишуть картини методом «а la prima», то використовуємо незворотні лаки, а саме: кедровий і ялицевий.

Для покриття картин застосовують акрил-фісташковий лак, щоб захистити фарбовий шар від шкідливих впливів, та як заключне тонуюче лєсування, що об'єднує тональність картин.

Особливості роботи молодших школярів з олійними фарбами.

Перша особливість, як було зазначено вище, – це використання як розчинник тільки лляної олії, що не має запаху. Ще одна особливість: школярі психологічно й фізично не готові до

тривалої в часі й багатоступової роботи в багатшаровому живописі з технічними прийомами лесування (тонуюче, моделююче, ретушуюче), різними видами прописування тощо. Оптимальний час написання картин школярем – 3–4 заняття. Це потребує такої методики виконання зображень олією, яка дозволяє навчити прийомів і одночасно скоротити процес виконання роботи й одержати результат у вигляді закінченої картини.

У студії для роботи з молодшими школярами ми зосередилися на техніці одношарового письма в олійному живописі – її основоположником був П. Рубенс (XVII ст.). Приблизники такого методу зазвичай починали роботу з легкого підмальовування, а потім шукали просторову глибину в пастозному або напівпастозному живописі. Ця манера непрозорого письма в поєднанні з роздільним мазком лягла в основу імпресіонізму [7, с. 33].

Початкові прийоми роботи олійними фарбами на полотні вихованці нашої художньої студії виконують методом **одношарового зображення** – «*la prima*» («по вологості»). Картину пишуть за 2–3 заняття (упродовж 6–7 днів) – поки фарба, розбавлена олією, не висохне. Робота над картиною складається з кількох **етанів**. Перший – рисунок олівцем (розміщення предметів на полотні) – створення композиції. Далі учневі пропонується починати писати з великих кольорних відношень, наприклад: небо, море, земля – розрідженними, розбавленими лляною олією фарбами, наносячи їх подібно до акварелі. І коли все полотно буде «залите» фарбами, можна продовжувати писати корпусно пастозними, тобто густими мазками. Мазки фарбами без розчинника наносять щетинними пензлями або мастихінами корпусно на освітлених місцях і менш корпусно – з додаванням невеликої кількості олії – у тіньових місцях зображення.

Пропонуємо **методичний супровід написання морського пейзажу** (Захарян Марк, 7 років) з використанням законів повітряної перспективи. На організаційному етапі учень готує художні матеріали й інструменти для виконання роботи – фарби, пензлі, палітру,

простий олівець і полотно. На етапі виконання рисунка під живопис учень працює олівцем: створює композицію на основі 3–5-ти фотознімків морських краєвидів. У процесі роботи педагог нагадує закони лінійної перспективи (предмети на передньому плані – більшого розміру, на середньому вони зменшуються, а на задньому плані зображуються маленькими), наприклад: квіти на передньому плані будуть за розмірами більші, ніж кораблик та гори на задньому плані (див. *фото 1* на с. 2 обкладинки: Виконання рисунка під живопис).

Наступний етап розпочинається з написання неба: зліва направо, широким пензлем, розбавленою лляною олією фарбою. Звертаємо увагу, що верхній край неба прописується темнішим синім, потім додається біла фарба і до лінії горизонту небо висвітлюється (*фото 2* на с. 2 обкладинки).

Далі пишеться море. Педагог рекомендує використовувати сині (ультрамарин, кобальт синій, церулеум) та зелені (кобальт зелений, зелена ФЦ, смарагдова та жовта лимонна) фарби. Море виконується теж широким пензлем, розбавленими олією фарбами, змішуючи при цьому сині та зелені кольори для отримання різних відтінків синьо-зеленого кольору. Морські хвилі – ті, що ближче, на передньому плані, – прописуються корпусно, тобто густою фарбою без розріджувача, а далі вже – з додаванням олії. Відразу прописується піна на хвилях, щоб вона не була чисто-білого кольору, а з відтінком і виглядала більш природньо. Передні хвилі більші за розміром, а тому піни на них має бути більше, а далі хвилі є меншими, тому піна на них прописується маленькими рисочками (*фото 3* на с. 2 обкладинки: Написання моря).

Гори на картині зображені на задньому плані, їх прописують менш корпусно – з додаванням олії, фарба повинна бути рідкою. Поверх локальних кольорів гір прописують зверху повітряну димку блакитним і білим кольором, не надаючи сильно на пензель. Росливість у горах прописують неясними фарбами, додаючи до зеленого і жовтого білі колір (білила титанові).

Віддалені об'єкти – гори та човен із вітрилом – слід прописати узагальнено, м'яко, послабленою світлотінню. Кораблик краще виконати маленького розміру, ближче до лінії горизонту й використати для цього фарби приглушених кольорів (білий та коричневий) (*фото 4* на с. 2 обкладинки: Написання об'єктів на задньому плані).

Квіти на передньому плані виконують густою фарбою (пастозно) без розчинника, фактурно, з чіткими контурами – контрастною світлотінню. Можна зробити їх багатоколірними (*фото 3, 4* на с. 2 обкладинки).

На завершення роботи виконується деталізація – тонким пензлем № 2, маленькими мазками. Гребінці на хвилях утворюють тонким пензлем № 2 або № 3 білою фарбою – з легким нахилом поверх хвилі. Враження прозорості неба створюють нанесенням фарби зверху вниз від темної, насиченої (ультрамарин, кобальт синій, церулеум) до небесно-блакитної з додаванням білої фарби (білила титанові) перед лінією горизонту (*фото 5* на с. 2 обкладинки: Виконання деталізації).

У техніці «*la prima*» створено роботу «Морські хвилі», автор *Белік Ірина*, учениця 9-Б класу ліцею № 9 м. Мелітополь, вихованка художньої студії «Веселка» (*фото 7, с. 3 обкладинки*). Вітрила написано білою фарбою з додаванням кольорів неба, що утворило багато кольорових відтінків.

Виконання роботи методом багатшарового зображення доступне учням більш старшого віку. Цей метод передбачає багатоступовість, довготривалість, технічні прийоми лесування, різні види прописування. Слід зважати, що «...у класичному тришаровому методі картина складається із трьох основних живописних шарів, які перебувають між п'ятим і шостим технологічними шарами. Перший, найнижчий шар – підмальовок, у ньому вирішують в основному композиційні завдання. Виконують його темперою або знежиреною олійною фарбою. Другий – прописування, його головне завдання – це малюнок і моделювання об'ємів. Прописування виконують звичайно нежирною олійною фарбою, рідше темперою. Прописування є попередньою підготовкою для наступ-

ного вирішення пов'язаних із кольором завдань, які здійснюються в останньому, третьому живописному шарі – колористичному. Колористичний шар виконують олійною фарбою» [8, с. 31]. У роботі з учнями спрощуємо (зменшуємо) кількість шарів фарби при виконанні лесування та колірних відтінків. Усі інші вимоги класичного тришарового методу виконуються, вони є обов'язковими.

Прикладом написання твору цим способом може слугувати картина «Блакитна троянда» вихованки художньої студії «Веселка» при ліцеї № 9 м. Мелітополя Ватоліної Вікторії (15 років) (фото 6 на с. 3 обкладинки: Ватоліна Вікторія. Блакитна троянда).

Розглянемо супровід виконання картини. Перший, найнижчий шар – підмальовок для вирішення композиційних завдань – виконується пастозно, з меншою кількістю розчинника (знежирена олійна фарба).

Другий шар – прописування – це робота над малюнком і моделювання об'єктів; теж виконується нежирною олійною фарбою з використанням технології олійного живопису: в тінювих місцях пелюсток троянди фарба наноситься менш пастозно, без вживання білил.

У півтінях і на світлих місцях зображення шари фарби слід поступово збільшувати, використовуючи тонуюче лесування. Так, для отримання фіолетового відтінку спочатку наносять м'яким пензлем розріджений кобальт синій, а після його висихання наносять розчинник № 4 – для зв'язки з наступним шаром крапلاك рожевого.

На світлих місцях пелюсток доцільно нанести лесуванням три шари фарби: ультрамарин, церулеум, небесно-блакитну. Після виконання кожного шару фарби слід дотриматися її висихання і нанести розчинник як зв'язуючий між шарами фарби. Це є обов'язковим кроком.

Закінчувати роботу над трояндою слід відблисками в найсвітліших місцях, порівнюючи тонально й уточнюючи різні колірні відтінки по всій площині полотна.

Опанування прийомів роботи з олійними фарбами дозволяє вітлити різні живописні образи природи, як

наприклад: «Узбережжя Азовського моря» (фото 9 на с. 3 обкладинки), автор – Маслич Вероніка (13 років), яка стала лауреатом обласного етапу Всеукраїнської виставки-конкурсу декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край» (березень 2020 р., м. Запоріжжя) у номінації «Техніка олійного живопису» й рекомендована для участі у всеукраїнському етапі конкурсу в м. Києві.

Маленькі квіточки на гілках абрикосового дерева наносять мастихіном – пастозними плямами білого та рожевого кольорів. Куці на полотні втілені нанесенням мастихіном корпусних, густих мазків фарби без розріджувача. Авторкою був використаний оригінальний прийом: вона набирала на краї мастихіна дві-три фарби, а потім різким рухом проводила широку лінію, змішуючи при цьому кобальт зелений, смарагдову та жовту лимонну фарбу.

Картина «Небо» (фото 1.1. на с. 30) цієї ж авторки – Маслич В. написана одношаровим письмом «а la prima» – за одну годину (з нашим супроводом): рисунок виконано олівцем, потім – легкий підмальовок, за цим – просторова глибина, передана пастозними або напівпастозними (з додаванням лляної олії) напівкруглими мазками широким пензлем (№ 8, 10). Так передано задум авторки: дівчина «йде» по небу і зливається з ним у відтінках синіх кольорів. Зазначимо, що Вероніка змішувала фарби прямо на полотні, не використовуючи палітру. Колорит картини «Небо» – це використані ультрамарин, кобальт синій, церулеум, небесно-блакитний, білила титанові. Секрет виконання цієї роботи: натхнення авторки, її сміливі рухи пензлем у вільній манері, виразне пластичне «ліплення», тонкі кольорові градації, – «майже за Рубенсом».

Для порівняння розглянемо картину Маслич В. «Маки», що написана класичним тришаровим методом з використанням тонуючого лесування (робота виконувалась декілька місяців: шари фарби наносилися один за одним після висихання кожного). Тонуюче, моделююче, ретушуюче лесування насичує колорит пелюсток маків у тінях, півтінях на світлі, – усе це потребувало від авторки чималої витримки.

Колорит цієї роботи створювався використанням фарб: кадмій червоний, крапلاك рожевий, кобальт фіолетовий, умбра натуральна, алізарина малинова, жовта середня, марс коричневий. Накладання тонких, прозорих шарів розрідженої фарби поверх просохлих та покритих розчинником № 4 нижніх шарів фарби дають гарний ефект, коли більш темні фарби просвічують крізь світлі, як кольорове скло. Умбра натуральна та марс коричневий притіняють пелюстки маку в темних місцях (фото 8 на с. 3 обкладинки: Маслич Вероніка. Маки).

Висновки. Створення робіт олійними фарбами доступне школярам уже з початкової школи, що доводить наш художньо-педагогічний досвід. Малювання олійними фарбами дітьми у художніх студіях та гуртках має свої особливості (підготовчий етап до олійного живопису – відпрацювання прийомів гуашевими й акварельними фарбами; опанування методу одношарового зображення «а la prima»; застосування як розчинника лляної олії; виконання роботи впродовж 2–3-х занять із супроводом педагога та ін.).

Нами описано способи створення одношарового і багатошарового зображення в техніці олійного живопису; представлено його етапи на прикладі виконання робіт різної тематики вихованцями художньої студії віком від 7-ми до 15-ти років.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розробці методичних рекомендацій з опанування учнями 1–11 класів різноманітних художніх технік в умовах художнього гуртка, які включатимуть і створення зображень у техніці олійного живопису.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Антонюк В. І. Малювання сухою пастеллю в образотворчих студіях. *Мистецтво та освіта*. 2019. № 1(91). С. 29–38.
2. Антонюк В. І. Прийоми малювання акриловими фарбами. *Мистецтво та освіта*. 2019. № 4 (94). С. 31–35.
3. Бергер Э. История развития техники масляной живописи / перевод с нем. Москва, 1961. 342 с.
4. Демченко І. І., Пічкур М. О., Близнюк Т. О. Творчий розвиток учнів початкової

школи засобами образотворчого мистецтва : монографія. Київ : Оміда, 2009. 218 с.

5. Техника масляной живописи: советы и рекомендации (вопросы и ответы) / EMF Verlag; Издание Майкла Фишера: 1 октября 2004 г. 164 с.

6. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. пед. навч. закл. Бердянськ : БДПУ, 2016. 344 с.

7. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посіб. / укладач : О. Я. Музика. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. – 114 с.

8. Матковська О. О. Основи образотворчого мистецтва з методики викладання у початкових класах : курс лекцій. Рівне, 1997.

9. Монахан, Патриция и Хайо [перевод]. Живопись масляными красками. Введение в основы живописи. Советы и рекомендации по технике и материалам. Кельн : Кoenemann. 1998. 175 с.

10. Стась М. І. Академічний живопис : навч.-метод. посіб. / М. І. Стась, Т. К. Касьян. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. 244 с.

11. Техніка і технологія олійного живопису : навч. посіб. / уклад. Е. В. Белкіна, О. І. Конопко. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.

12. Учебный центр ИГУМ – Художественная школа Реховот. URL: <https://e-goom.co.il/centers/535hud-shkola/>

References:

1. Antoniuk, V. I. (2019). Maliuvannia sukhoiu pastelliu v obrazotvorchikh studiiah [Drawing with dry pastels in art studios]. *Mystetstvo ta Osvita [Art and Education]*, 1(91), 29-38.

2. Antoniuk, V. I. (2019). Priomy maliuvannia akrylovymy farbamy [Methods of drawing with acrylic paints]. *Mystetstvo ta Osvita [Art and Education]*, 4 (94), 31–35.

3. Berger E., (1961). Istoriia razvitiia tekhniki maslianoi zhivopisi [History of the development of oil painting technique]. Moscow.

4. Demchenko, I. I., Pichkur, M. O., & Blyzniuk, T. O. (2009). Tvorchyi rozvytok uchniv pochatkovoї shkoly zasobamy obrazotvorchoho mystetstva [Creative development of primary schoolchildren by means of fine arts]. Kyiv: Omiada.

5. Tekhnika maslianoi zhyvopisi: sovety i rekomendatsii (voprosy i otvety) [Oil painting technique: Tips and tricks (questions and answers)]. (2004, October 1). EMF Verlag; Izdanie Maikla Fishera.

6. Malyska, O. V. (2016). Obrazotvorche mystetstvo z metodykoiu navchannia [Fine arts with teaching methods]. Berdiansk: BDPU.

7. Materialy i tekhnika oliinoho zhyvopysu

[Oil painting materials and technique]. (2013). Uman: VPTs «Vizavi».

8. Matkovska, O. O. (1997). Osnovy obrazotvorchoho mystetstva z metodyky vykladannia u pochatkovykh klasakh [Fundamentals of fine arts in teaching methods in primary school]. Rivne: XX.

9. Monakhan, P., & Monakhan, Kh. (1998). Zhyvopis maslianyimi kraskami. Vvedenie v osnovy zhyvopisi. Sovety i rekomendatsii po tekhnike i materialam [Oil painting. Introduction to the basics of painting. Tips and tricks on technique and materials]. Keln, Koenemann.

10. Stas, M. I., & Kasian, T. K. (2010). Akademichnyi zhyvopys [Academic painting]. Cherkasy: Vyd. vid. ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho.

11. Bielkina, E. V. Konopko O. I. (Eds.). (2010). Tekhnika i tekhnolohiia oliinoho zhyvopysu [Oil painting technique and technology]. Kyiv: Kyivsk. un-t imeni Borysa Hrinchenka.

12. Uchebnyi tsentr IGUM – Khudozhestvennaia shkola Rkhovot [IGUM Training Center – Rehovot Art School]. Retrieved from <https://e-goom.co.il/centers/535hud-shkola/>

Антонюк Владимир Иванович, учитель изобразительного искусства, лицей № 9, г. Мелитополь, Запорожская обл., Украина, antonukvi09@gmail.com

Создание изображения в технике масляной живописи школьниками в художественных студиях

В статье раскрывается художественно-педагогический опыт автора в работе со школьниками начальной и основной школы по созданию работ в технике масляной живописи на базе художественной студии при заведении общего среднего образования.

Рассмотрены художественные материалы, необходимые художнику-новичку для выполнения живописных композиций масляными красками, особенности работы с ними. Представлены несколько способов выполнения изображений масляными красками школьниками при педагогическом сопровождении руководителя кружка: однослойного изображения – методом «а ла прима» (младшие школьники), многослойного изображения (ученики основной и старшей школы).

Ключевые слова: масляная живопись, метод «а ла прима», способ многослойного изображения, воспитанники, художественные студии.

Antoniuk Volodymyr Ivanovych, Teacher of Fine Arts, Lyceum № 9, Melitopol, Zaporizhzhia Region, Ukraine, antonukvi09@gmail.com

Creating an image in the technique of oil painting by pupils in art studios

The article reveals the author's pedagogical

experience of working with schoolchildren of primary and main school in creating works in oil painting technique based on art studio at general secondary education institution. The author artistic considers materials necessary for an emerging artist to paint compositions with oil paints (canvas, brushes, paints, solvents), as well as the features of their selecting in specialized stores of artistic creativity, preparation for painting of the image, features of work with them.

There are several ways how to create paintings by students with oil paints under the conditions of pedagogical support of the head of the hobby club: single layered image – a la prima (primary schoolchildren), multiple layered image (main and high school students). The attention is focused on the necessity of preparatory training with primary schoolchildren preceding the drawing with oil paints: mastering the method of “a la prima” (single layer painting) used watercolour and gouache paints, which will help to develop the pupils' techniques in oil painting in correct technical and psychological ways.

The stages of creating the works on fantastic themes by primary schoolchildren, landscape and still life – by pupils of primary and high school have been presented. Moreover, the teacher's methodological explanations related to the sequence how to create the image by pupils, selection of colours and formation of their shades during work have been offered. The article is illustrated with pictures of the pupils of art studios guided by the author of the article.

Key words: oil painting, “a la prima” method, multiple layered image method, schoolchildren, art studios.

Стаття надійшла до редакції 08.04. 2020 р.

Фото 1.1. Маслич Вероніка. Небо